DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA*,
QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-sextâ mensis Novembris, anno Domini M. DCC. LXXX.

Mº. JOANNE-JACOBO PAULET,
Doctore Medico, Præside.

An perspirationi *& sudori cæteræ excretiones vicariæ?*

I.

CORPORIS involucrum cutis est. Hæc autem constat *epidermide*, corpore reticulari, cute propriè dictâ. *Epidermis* squamulis lamellisque cohærentibus instructa, ex ductuum *excretorium*, vel papillarum *nervearum* reflexis finibus, vel ex utrorumque simul constat. Creberrimis pertunditur foraminibus; plicis tum amplioribus, ut in volis manuum plantisque pedum, tum minoribus, regulari fere ubique tractu excurrentibus exaratur. Cuticulæ, nexu satis firmo, hæret corpus reticulare, exilibus textum *fibrillis*, in sensûs exquisitioris partibus, apicibus videlicet digitorum & linguâ, maximè conspicuum. Foraminibus quoque pervium est retis in modum factis, quibus pilos transmittit, cutisque *nerveas* papillas, totidem quasi retinaculis, coercet. Corpori reticulari cutis subjacet, inæqualiter, ut duæ superiores membranæ, diversis in locis crassa *ipidermidisque* instar variis sulcata plicis. Intricatissimo fibrarum *tendinearum* plexu deprehenditur compactâ sebaceis & *miliaribus* respersa glandulis. Illam numerosissimi perreptant vasorum omnis generis surculi; horridulam quasi reddunt, in linguâ præsertim & extremis digitis, maximè spectabiles *nerveæ* papillæ; actis aliquando in subjectam adipem radicibus, pili perforant; meabilem faciunt numerosa adeò diversæ magnitudinis foramina, ut, sub uno sabuli grano, 125000 latirare posse affirmaverit Leeuwenhoek. Per ea *transpirationis* & sudoris erumpit, præparationis gradu diversa, materia. Hinc *perspirare* & sudare perinde non est. Sudor cruditatis, non tamen, etiam in statu sano, spernendus index: *perspiratio* tritûs conamen ultimum. Utriusque materiam constituit sanguinis aquosa pars, Hippocrati τροφῆς ὄχημα, quæ chylo primùm immixta, cum partes alibiles ubique deportaverit, partibus post nutritionem superfluis, à sanguine per varias portas eliminandis, iterum vehiculo est. Hæc quidem materia, non per glandulas Stenonis aut Malpighii; sed per arteriarum *lymphaticarum*, cutem undique perreptantium, ramulos secernitur. Huc nempe allabentis sanguinis *fibrosa* globosaque pars, ut quæ crassiores, exilissimas canaliculorum diametros subire nesciunt; sed in venas resumi amant, dum pars tenuior, per sitos à latere ductus *excretorios*, abripi se patitur, extra corpus; modò sub hâc, modò sub illâ specie eliminanda. Materiæ si copia justo major affluit, ut fit post lautiores epulas, vel fatiscunt vasorum fibræ, quod post immodicum laborem solet, sub guttularum sensibilium

* *Authore M.* MICHAELE PHILIPPO BOUVART, 1737.

formâ exprimitur, & ſudor eſt; ſi verò ſua ſtat vaſis elaſtica *ductilitas*, moderataque adeſt elaborandi ſucci copia, tunc tenuis halitûs viſum fugientis ſpeciem induit, & *perſpiratorium* nuncupatur effluvium: Unam hanc *vacuationem* cæteris ſimul ſumptis ſuperiorem, ratione aſſumptorum, eſſe ut 5 ad 8, *Sanctorianis*, ſub cœlo Italico habitis, experimentis conſtat. Ipſam autem, ut & ſudorem, aliis excretionibus penſari quis dubitabit, ſi illæ in tantum augeſcant, in quantum ſudori aut *perſpirationi* detrahitur?

II.

QUOMODO ſe habeat utraque cutis excretio cognoviſſe parum eſt, niſi ad ſummas earum reſpexeris utilitates, ex œconomiæ animalis legibus repetendas. *Elaſticis* conflamur partibus. Solidas alias, alias fluidas nuncupant. Alterno nixu ſic agunt, ut utraſque non iniquo marte concurrere dixeris. Sic vita perpetua, geminum inter elaterium, lucta eſt, cujus in æqualitate ſanitas ceſſatione mors. Vivere igitur abſque motu haud licet, nec moveri datur quin aliquid à nobis ſecedat. Hinc mortis brevi cauſa fieret, qui vitæ fons eſt, motus, niſi hujus perennitate detritis partibus, per nutritionem, fuiſſet proſpectum. Hæc autem quò feliciùs abſolveretur, patere debuerant fores, per quas, ſi quid à ſolidis abraſum, ſi quid in fluidis vel ſuperflui, vel ad nutriendum inhabilis occureret, illud omne, excretum à corpore, recentioribus alibilibuſque ſuccis meliùs occupandum relinqueret ſpatium. Non in alium ſanè finem hiant cutis ſpiracula, canaleſque *excretorii* quorum ope fluit utraque excretio. Si debito tempore & modo procedant, benè eſt. Hoc pacto ſanguis ab inutilibus purgatur recrementis, unde fluidior factus, leviori, per arterias & venas, itque reditque curſu. Inutilibus expedita ſuccis vaſa alacriùs operi vacant: felicior fit humorum, per varia incernicula, derivatio. Quin & ipſa mens, aliàs quidquid errat corpus miſerè plecti ſolita, aptior evadit ad operandum. Salutifera verò minuantur effluvia, nec ipſorum aliunde penſetur defectus omnia in pejus ruere. Impurus, nec benè ſubactus, ſanguinem inficit latex; idcircò malè torpet iners corpus, iniquo pondere ſolidorum vis oppreſſa gemit; hinc ſuccorum, variis in locis, *ſtaſes*, coagula, *decubitus*, mille morborum ſemina. At, at ſolamne per cutem, morâ ſuâ, nocituri humoris utilis jactura fieret, nec ullis aliis organis, tot commoda præſtare, tot ærumnas antevertere conceſſum foret?

III.

MINIME. Non tritam ſemper calcat natura viam. Per inſolitum aliquando tramitem molitur iter. Illam altiùs ſcrutare; pecudum recluſis pectoribus inhians exta ſpirantia conſule. Odore teſte, judicibus nonnunquam oculis, ex calentibus viſceribus effertur, ab effluvio *perſpiratorio* quàm parum abludens, vapor! Ex quolibet viſcere exprimi poteſt ſudori genuino proximus latex. At, ne latiùs excurramus, pulmonem imprimis reſpice quàm egregiè cutis emunctoria imitantem! Arteriis *excreticibus*, totus quantus eſt, mirum in modum diſpergitur, extremis oſtiolis, vel poris lateralibus in ejus cavo undique apertis. Vaſcula hæc, non ſecus ac *cutanea*, aquoſum ſegregant laticem partibus à nutritione ſuperfluis onuſtum, ſegregando terunt, tritum in veſiculas eructant. Humor ille, ſi ſuum ſtet pulmonariis fibris robur, ultimum nactus tenuitatis gradum, per os expiratione pellitur, æſtate præſertim, oculorum aciem ludens. Quale *perſpirationis* inſenſilis exemplar! Si contra liquoris ejuſdem quaſi diluvio merguntur vaſcula, horum diductis & madentibus fibris minuitur tonus; inde minùs tritùm, molliùſque quàm par eſt verberatum liquidum effluit intra veſiculas, ibique guttulæ unita guttula in ſputum coït. Quid quæſo illud eſt niſi ſudor eſt, aut ſudori proximum? Neque id ſoli tribuas pulmoni; ſuus etiam emittitur ventriculo vapor & ros *gaſtricus*, ſui inteſtinorum opplent latebras fumi ſubtiles, ſui eas, ploratu jugi, madefaciunt mucoſi latices. Quidquid ex renum colis in pelvim decidit, ſive id ſub

tenuis halitûs specie clam exiliat, sive stillando in aquæ rivulos confluat, vel à *perspiratione*, vel à sudore quid discrepat? Urinam & sudorem, trutinante quasi linguâ, confer & explora: liquorem utrumque principiis ex iisdem conflatum dicas, saporem adeò similem, falsum, *subacrem suboleosum* exhibent. Nullâ ferè non in parte totidem indubitata reperies *perspirationis* aut sudoris pignora. Percurre mesenterium, pleuram, pericardium, oris glandulas, membranam *pituitariam*, partesque universas. Nullibi non aderunt vasa *excretoria*, nullibi non sanguis, nullibi non tritus jugis & pressio. Ubicunque succi effœti & inutiles ex communi sanguinis fluento eliminandi: ubicumque igitur sudoris & *perspirationis* imagines. Nec sibi solis adeò ex dictis organis pleraque succis inutilibus excernendis allaborant, quin *perspirationis* utriusque tardatæ vicibus supplendis pares sint, & tantò majorem materiæ hujusce quantitatem eliminent, quanto minorem cutis emittit.

IV.

HÆC vita quam agimus veluti mare est in quo, si benè calculum ponas, ubique naufragium imminet. Sua cuique ætati, sexui, temperamento, conditioni, lethifera pestis. At commune omnibus ab inhibitâ *perspiratione* terriculum. Vel levissimo frigidioris auræ in minimam partem afflatu stringuntur cutis ostia, strictæ vicinas, vicinæ proximas ad se trahunt partes; sic tota tandem cutis in consensum vocatur. Hinc nulli certè sua per diem solidum staret sanitas, nulli superfluus intra vasa impunè cohiberetur humor, nisi à *peripheriâ* ad centrum pulsus per interiora sibi quæreret effugium. Quomodo verò se res habeat, tene. Arctatis quâvis de causâ cutis ostiolis, imminutisque vasculorum huc tendentium diametris, qui appellit humor, objecto repagulo, hæret obicem pone sequenti positurus; novissimus in hunc allidit, qui veluti refluus, quà minùs resistitur, ut in physicis æquum est, quærit iter. Idcircò ad internas partes blando tepentes calore, cute constrictâ molliores, ceu patentiori receptus alveo, vertitur, quàque data porta effluit. Non aliâ de causâ, instante hyeme, materiæ per cutem *exhalabilis* pars in pulmonem repellitur. Indè, depresso thorace, efflatur sub fumosi vaporis formâ oculis ideò obvii, quod effluvia densata sint, & per viscus unicum exeat ea materiæ pars, quæ, si per cutem universam eliminaretur, oculis fucum faceret. Senes minùs *perspirare* arguit iners corii ariditas, furfuraceaque ejusdem desquamatio, quæ nihil est nisi *perspirationis* materia extremis morata canaliculis. Defectum hunc in illis pensant major, quàm in junioribus, muci per nares, per oculos lacrymarum, salivæ per os, per vesicam urinæ, fæcum per intestina excretio. Phlegmaticis, præ molliori partium solidarum structurâ, minùs perspirantibus, uberior undique pituitæ proventus. Biliosis contraria evenire dubitat nemo. His ut partium est deurens siccitas flammeaque sanguinis *crasis*, ita inexpletus edendi amor: ut fibra agilior fluida crebrioribus quatit ictibus & comminuit, ita copiosa *perspiratio*, ita sudor rarus, ita urinæ fluxus paucus & infrequens, quidquid aluo dejicitur, id pigrè parcèque admodum. Quid verbis opus? Cutis densitas, alvi laxitas & vice versâ. Frigore externo corrugatâ cute, diarrhœâ se correptum quis pluries non est expertus? Cui, ob sudorem suppressum, solitò copiosiùs urina non fluxit? His de rationibus quibusdam siccis ore & naribus vivere vix datum est. Sic quas tandem, propter delicatulum corporis habitum, minùs *perspirabiles* fecit natura feminas, fluxui menstruo obnoxias reddidit. Hinc diuturnâ meditatione & experientiâ nixus Sanctorius, *perspiratione* imminutâ, sensibiles augeri excretiones pronunciavit, nisi fortè accidat cachexia vel febris.

V.

PERSPIRATIONIS igitur & sudoris materiam aliquando per inassueta ferri incernicula dubitet nemo: neve quis objiciat, alia esse *perspirationis* & sudoris,

alia cæterarum excretionum organa; unde, pro structuræ varietate, dissimiles debeant secernere succos ex sanguine. Sic, inquies, quæ cola urinam, non item sudorem segregare apta nata sunt. Esto, à sudore discrepet urina. At tantane est discrepantia? Oleum, sales, terram crassiores continet urina, tenuiores sudor. Cum igitur renes secernant liquidum crassioribus fœtum partibus, quid mirum si tenuioribus? Verum refert, pergis, quâ viâ natura nocituros humores pellat, *vacuationes*que omnes, ex Hippocrate, fieri debent per loca convenientia. Quis negat? At quid naturæ convenientius est, quid familiare magis, quam ut occlusâ hac viâ, per illam abjiciendis humoribus paret exitum? Sic febres easdem vel sudoribus copiosis, vel largo alvi profluvio, æquali tamem cum ægri bono, judicat. Sed ex hâc ipsa, instas, crisium diversitate, diversa morbificæ materiæ indoles, diversum se prodit morbi genium. Rem acu non tangis, petito ex *syphilide* exemplo, meliùs intelligendam. Unam eamdemque esse, in omnibus, Venerei *miasmatis* conditionem diffitetur nemo. Per diversas tamen portas, unâ cum humore infecto, venenum hoc amandari posse non dubium. Imò quidam hâc lue inficiuntur, quibus, ob fæda oris ulcera, aut erosa carie palati ossa, *ptyalismum* immoderatum ciere piaculum foret. In tali rerum statu, etiam si natura morbi solutionem per oris glandulas moliatur, materiam tamen per cutem, alvum, vesicam, datâ operâ, nec sine successu, deturbat prudens Medici solertia. Hinc patet unum eundemque liquorem, lympham purâ veneno infectam, per diversas admodum vias colari posse. *At perspiratio* & sudor nobiliores in partes conversæ morbis sæpe gravissimis causam præbent: in pulmonem catarrho, in membranam *pituitariam coryzæ*, in intestina diarrhϾ, in renes *nephritidi*. Qui mirum? Sed est modus in rebus; si copiosiùs irrumpat materia, si ipsius diutiùs duret affluxus, concedimus; si minùs, adeò non morbi periculum affert, ut contra prævertat. Ex his concludimus:

Ergo perspirationi & sudori cæteræ excretiones vicariæ.

DOMINI DOCTORES DIPUTATURI.

M. Carolus-Jacobus-Ludovicus COQUEREAU, *Serenissimi Condæi Principis Medicus ordinarius.*

M. Franciscus-Maria LE MOINE.

M. Joannes-Augustinus COUTAVOZ.

M. Joannes-Baptista-Eugenia DUMANGIN, *utriusque Pharmaciæ Professor designatus.*

M. Thomas LEVACHER DE LA FEUTRIE, *antiquus Facultatis Decanus, & Academiâ Censor.*

M. Bertrandus DUPUY.

M. Petrus DE LALOUETTE, *Regii Ordinis Eques.*

M. Petrus-Josephus MACQUER, *Regiæ Scientiarum Academiæ Socius, in Horto Chymiæ Professor, & Censor Regius.*

M. Josephus-Maria-Franciscus LASSONE, *Regis ab omnibus consiliis, Archiatrorum Comes designatus, Serenissimæ Reginæ Medicus primarius; è Regiâ Scientiarum Academiâ, Universitatis Medicinæ Monspeliensis Doctor aggregatus & honorarius, Regius Librorum Censor, &c.*

Proponebat Parisiis PETRUS PUJO, Parisinus, Nosocomiorum Militarium, Regis Exercituum in Normandia Medicus, necnon Saluberr. Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1780. AB HORA OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi 1780.